

filmska ropotarnica: seksploatacija

aleš blatnik

Seksploatacija je eden najbolj razširjenih filmskih žanrov. Prav nemogoče je oceniti, koliko filmov so posneli iz čisto seksploatacijskih vzgibov. Konec koncev se lahko ozrete naokoli in videli boste, da je povsod, kamor pogledate, sama seksploatacija. Tudi v drugih žanrih. Za božjo voljo, saj je imel še James Bond pred leti elemente seksploatacije. Le kaj so bili drugega vsi tisti posterji, kjer veliki J.B. s pištolo strelja med nogami neke postavne lepoticice. Da srhljivk sploh ne omenjamo. Še posebej *slasherji* iz 80-ih so imeli goro nagih starlet, ki so jih pobesneli psihoti potem pospravljali eno za drugo. Seks se pač prodaja. Vedno in povsod. In v vsakem žanru.

A obstaja več vrst seksploatacij. Bondi, *Petki 13.* itn. so še vedno le bolj prikrite seksploatacije. Ker pa naše rubrike ne zanimajo tovrstni *mainstream* filmi, temveč nas zanimajo zgolj pritlehni filmi nizkoprorračunske produkcije, je kajpada najbolje, da se znova ozremo v času nazaj.

Seks je bil z nastankom filma povezan takorekoč od začetka. Med najstarejšimi filmi, katerih kopije so se pretokle skozi desetletja, je moč najti prav osupljivo število erotičnih in pornografskih filmov. A tudi ti nas ne zanimajo. Zanima nas predvsem seksploatacija skozi žanrski film. Se pravi, filmi, ki so jih občinstvu prodajali kot žanrske, a so vedeli, da jih boste šli v resnici gledat zaradi njihovih seksploatacijskih elementov. Ups! Gre skorajda za brezmejno morje tovrstnih filmov. In čeprav je filmska industrija erotične in pornografske filme snemala praktično od svojih začetkov, so se žanrski filmi z elementi seksploatacije razbohotili šele v čudovitih, nepozabnih 50-ih. In takrat v malodane vsakem žanru.

O džungelskih filmih, ki v osnovi niso drugega kot izgovor za prikazovanje primerno pomanjkljivo oblečenih lepotic, smo že pisali. Seksploatacijo je bilo najbolj možno zaznati kar s filmskih posterjev samih. Celo ZF-filmi takratnega obdobja so bili polni čudovitih seksploatacijskih posterjev: *Attack of the 50 Foot Woman* (1958), *Astounding She Monster* (1958), *Queen of the Outer Space* (1958)... In tudi kasnejša *Barbarella* (1968) je z vsem svojim srcem seksploatacijski filmček. In če so ravno ZF-filmi dokaz, da je seksploatacija cvetela v vseh filmih, je ni bilo nikjer več kot v takoimenovanih WIP-filmih (*Women In Prison*) oziroma "Bad Girls" žanru. Med običajnimi osumljenci na tem področju je bil seveda tudi naš stari znanec Roger Corman. In če so njegovi filmi po tem – kar se ženske golote tiče – razočarali, se je znova vsaj s posterjev zdelo, da gre za čisto seksploatacijo: *Swamp Women* (1956), *She Gods of Shark Reef* (1956), *Reform School Girl* (1957), *The Wasp Woman* (1959) in nenazadnje *Last Woman on Earth* (1960). Tudi v kasnejših časih, ko je bil Roger že priznan in cenjen filmar, se je z vso dušo rad vračal k dobrotam pritlehne spolne eksploatacije. Ko je kar po vrsti produciral filme za svoji veleuspešni filmski družbi New World in Concorde, se je zmeraj znova potrudil, da jih je začinil s primerno dozo žgečkljivosti, ne glede na to, za kateri žanr je šlo.

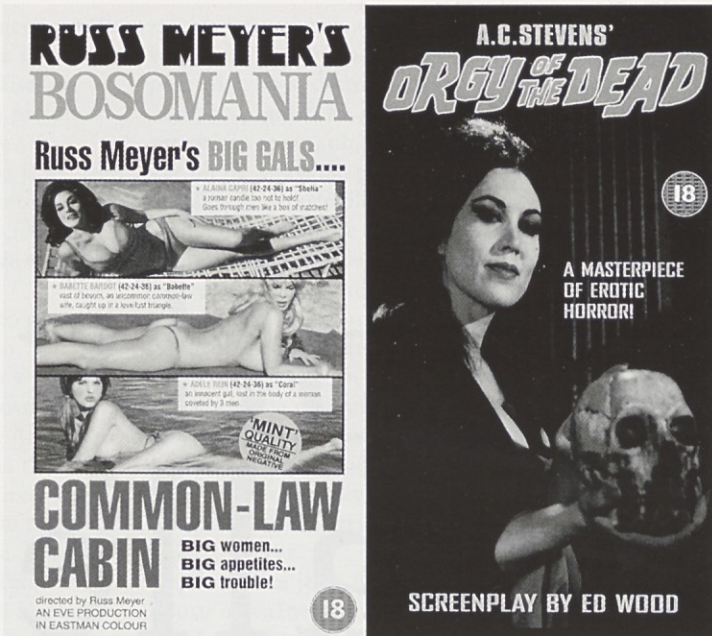
Tudi naš drugi junak, Ed Wood, se ni branil seksploatacije. Celo več. Nasproti ji je tekel z odprtimi rokami. Ed Wood je bil namreč *fen* seksploatacije. S ponosom je pisal pogrošne romane z domiselnimi naslovi (*Parisian Passions, Bye Bye Broadie, Raped in the Grass, The Perverts, The Sexecutives, Hell Chicks, Mama's Diary, Death of a Transvestite Hooker, Swedish House...*) za mladane porografske filme, ki jih je posnel (*Take It Out In Trade*, 1970; *Necromania*, 1971...), pa je bil prepričan, da gre za čisto umetnost.

A Ed Wood in Roger Corman kljub svojim izredno dobrim namenom danes ne veljata za prava kralja seksploatacije. Ta laskavi naslov si delita Russ Meyer in David E. Friedman. Onadva seksa niti nista skušala spokati v kak drug žanr (Woodove filme so namreč – eh – tržili kot problemske drame). Delala sta v bistvu prav nasprotno kot njuni filmski soborci. Namesto da bi seksploatacijske elemente dodala žanrskemu filmu, sta svojim docela seksploatacijskim filmom dodala ščepec akcije ali groze. Odvisno od trenutne politične klime in okusa pač. Čeprav, verjemite: na politično klimo sta se ponavadi prav veselo poživžgala. Russ Meyer, ki se je filmske obrti naučil v vojski, je gledalce začel osrečevati že zelo zgodaj. Njegovi filmi, kjer nikoli ne manjka obdarjenih žensk, pa so postali od prvega do zadnjega kulturni. Ne samo da v njih ne manjka prsatih žensk, nasprotno, človek se začne odkrito spraševati, kje je Russ našel toliko zagrelih ljubiteljic sedme umetnosti s proporcij, ki jih tako ponosno razkazujejo gledalcem. Nekaj Russovih filmov, ki jih morate videti: *The Immoral Mr. Teas* (1959), *Faster Pussycat, Kill! Kill!* (1966), *Mondo Topless* (1966), *Common-Law-Cabin* (1967), *Vixen* (1968), *Cherry, Harry and Raquel* (1969), *Beyond the Valley of the Dolls* (1970), *Supervixens* (1975), *Up!* (1976)...

Friedman – na drugi strani – si je v dobrih starih časih pridobil sloves človeka, ki snema predvsem *horror* filme. To zaradi tega, ker je bil dolga leta sodelavec Herschella Gordona Lewisa, še enega mojstra eksploatacije. Skupaj sta posnela slavno, razvpito in za tiste čase do konca eksczesno trilogijo *Blood Feast* (1963), *2000 Maniacs* (1964) in *Color Me Blood Red* (1965). Toda Friedman je pri filmski umetnosti vztrajal še dolga leta zatem, ko je Lewis že odnehal. Podobno kot Russ Meyer je tudi Friedman razvil svoj tenkočutni filmski posluš, ko je bil snemalec ameriške vojske v 2. svetovni vojni. Njegov prvi potop v seksploatacijo je bil film *The Adventures of Lucky Pierre* (1961). A slavo nesmrtnega kralja seksploatacijskega šodra so mu prinesli filmi kot *The Lustful Turk* (1968, "Isto kot Lawrence Arabski, samo da s puncami!"), *Daughter of the Sun* (1962), *A Smell of Honey* (1966), *A Swallow of Brine* (1968) in *Starlet* (1969). Film Davida Friedmana so med zbiralci izredno zaželeno in iskano blago. Kaj ne bi bili... Toda vprašajte kateragakoli samooklicanega cinefila, ki ga poznate, pa bo samo debelo buljil v vas. A poznavalci vedo bolje. Da je Friedman tako malo znan, je tudi posledica tega, da izhaja še iz stare šole, ko so bili v javnosti kot avtorji filma splošno priznani producenti. Sentiment se je zadnja leta seveda obrnil in nekdanji prometni policajci so čez noč postali ljudje z vizijo, medtem ko so producente degradirali v "upravljalce denarja". Kakorkoli že, če imate kje možnost videti filme, ki jih je Friedman produciral, à la *Bummer!* (1972) in *Space Thing* (1968), za katerega je celo Friedman sam rekel, da se v primerjavi z njim *Plan 9 From Outer Space* zdi kot *Državljan Kane*, potem si jih na vsak način oglejte.

Friedman, Corman, Meyer in Wood predstavljajo neko nostalgično vejo seksploatacijskega žanra, ki je izumrla nekje s 70-imi – takoj ko so na plan prišli mojstri eksplicitnega *horrorja* (o njih smo v Ekranu tudi že pisali). Med njimi prevladuje Jess Franco s svojimi številnimi psevdonimi in še bolj številnimi seksploatacijskimi filmi: *Sadist Erotica* (1967), *Amazones* (1973), *Barbed Wire Dolls* (1975), *Erotic Rites of Frankenstein* (1972), *Erotismo* (1980), *Loves of Irina* (1973), *Macumba Sexual* (1981)... Franco je bil verjetno eden najbolj produktivnih filmarjev, kar jih je bilo, saj je mladane nemogoče nanizati vse njegove filme, kjer v zgodbi ni nobene potrebe po ženski goloti, a zato z njo toliko bolj od srca veselo pretirava.

39 Eden od seksploatacijskih žanrov, ki se je razvil v 70-ih, so bili tudi

filmi, ki so se dogajali v esesovskih koncentracijskih taboriščih. Tako ste lahko v filmih, kot so *Women Camp 119* (1976), *Gestapo's Last Orgy* (1976), *SS Experiment Love Camp* (1976), *Deported Women of the SS Special Section* (1977) in številnih drugih občudovali vse packarije, ki so jih nacisti počeli z golimi jetnicami. Osemdeseta in z njimi dosti bolj konzervativna svetovna politika, značilna za to obdobje, so pomenila začetek konca *horror* seksploatacije. Večina avtorjev (jep, to so bili res pravi avtorji) je z ustvarjanjem preprosto nehala. Nekateri bolj vztrajni, kot recimo Joe D'Amato (poznate ga tudi pod imenom Aristide Massaccesi), pa so se prešvercali v čisto porno industrijo, kar kaže na popoln poraz nekega žanra. Amata bomo tako bolj kot po porničih, ki jih snema sedaj (Tarzan in podobne neumnosti) – pa čeprav so tudi ti v primerjavi z ostalo ponudbo na zelo visoki ravni –, v spominu ohranili predvsem po filmih *Erotic Nights of the Living Dead* (1979), *Immagini di un Convento* (1979) in *Porno Holocaust*, ki je bil leta 1980 takorekoč labodji spev seksploatacijskega *horrorja*. Jasno, tudi v 80-ih so bili ljudje, ki so se trudili. Kot rečeno, Corman s svojimi produkcijskimi firmami. Pa nova generacija ljubiteljev cinefilske pritlehnosti. V prvi vrsti gre pohvaliti Jima Wynorskega (*Forbidden World*, 1981; *The Lost Empire*, 1986; *The Haunting of Morella*, 1989; *Hard to Die*, 1992; *Hollywood Scream Queen Hot Tub Party*, 1992...) in Freda Olena Raya (*Star Slammer*, 1985; *Hollywood Chainsaw Hookers*, 1988; *Beverly Hills Vamp*, 1989; *Bad Girls from Mars*, 1990; *Inner Sanctum*, 1992...). A ti filmi so počasi začeli izgubljati rob. Kmalu so nastajale le še blage in žgečljive seksi komedije. Skratka, filmarji so zavrgli resne, *tour-de-force* žanre in jih zamenjali z neumnostmi. Če se tako sprehajate po filmskem trgu v Milanu, kjer bi moralo kar mrgoleti seksploatacije, lahko v najboljšem primeru najdete kake na video posnete imbecilnosti à la *Bikini House Calls* (1996). A to je v primerjavi s seksploatacijskim *mainstreamom* še dobro. Verjemite nam. Baywatch pač ne bo mogel nikdar uporabiti reklamnega gesla kokakole. Enostavno ni *The Real Thing!* •